Anna Łokietek-Stelmach: Profesor Stanisław Tołpa (1901-1996). Człowiek niezwykły

Profesor Stanisław Tołpa to wybitny polski naukowiec. Znany i szanowany na świecie. Botanik i torfoznawca, który całe swoje życie, całą swoją karierę naukową, poświęcił badaniom torfu. Zajmował się nim przez około 40 lat. Jego nazwiskiem firmowana jest znana marka kosmetyków.

03.11

Na przełomie lat 80. i 90. XX w. było o profesorze głośno w związku z opatentowanym przez niego preparatem z torfu PTT (preparat torfowy Tołpy) nazywanym potocznie „lekiem na raka", który wzmacniał układ odpornościowy człowieka.

Od teologii do biologii

Prywatnie: mąż Idy (z domu Hohenberg), ojciec córki Ewy. Człowiek życzliwy ludziom i ich przyjaciel. Poświęcał cały swój czas, by pomagać innym. Ulubiony profesor, wprost uwielbiany przez studentów Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Uczył ich, żeby nigdy nie poddawali się i stale dążyli do celu. Całe jego życie było tego żywym przykładem.

Stanisław Tołpa, syn Józefa i Marii z Kozyrów, urodził się 3 listopada 1901 r. w Rudzie Łańcuckiej na Rzeszowczyźnie jako jedno z siedmiorga ich dzieci. Został przez swoich rodziców przeznaczony do stanu duchownego. W 1920 r. ukończył Gimnazjum Realne w Leżajsku. Następnie wyjechał do Lwowa i rozpoczął studia teologiczne. Nigdy jednak nie został księdzem. Wybrał studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, które ukończył w 1928 r.

Już w czasie studiów podjął pracę w Katedrze Systematyki i Morfologii Roślin kierowanej przez prof. Stanisława Kulczyńskiego. Profesor Kulczyński był promotorem jego pracy doktorskiej pt. „Z badań nad wysokogórskimi torfowiskami Czarnohory", obronionej w 1930 r. W latach 1928-1934 uczestniczył w szeroko zakrojonych badaniach terenowych i kameralno-laboratoryjnych w grupie badawczej Biura Projektów Melioracji Polesia.

Do wybuchu II wojny światowej był nauczycielem w Kaliszu, uczył biologii w tamtejszym gimnazjum i liceum. W 1939 roku został zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej, walczył w bitwie nad Bzurą. Dostał się do niewoli niemieckiej i przebywał w różnych obozach jenieckich.

Badania nad torfem

Po wojnie udało mu się szczęśliwie wrócić do rodziny: żony Idy i córki Ewy. Jednak powrót do Lwowa nie wchodził już w rachubę. Jako nowe miejsce do życia wybrał Wrocław. Wieść niesie, że w 1945 r., kiedy pociągi nie kursowały, dotarł do Wrocławia na wielbłądzie, którego odkupił w Oleśnicy za 0,5 litra bimbru od żołnierzy sowieckich.

We Wrocławiu był już prof. Kulczyński i razem z nim Tołpa zaczął organizować Uniwersytet i Politechnikę. Pierwszych studentów zaczęto przyjmować już w 1945 r. Stanisław Tołpa

habilitował się w 1946 r. na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego. W tym samym czasie został wybrany na dziekana Wydziału Rolniczego. Następnie zaczął organizować Wyższą Szkołę Rolniczą we Wrocławiu. W latach 1952-1954 był jej pierwszym rektorem. W 1958 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego, zaś w 1967 r. został członkiem Polskiej Akademii Nauk.

Badaniom nad torfem poświęcił kilkadziesiąt lat swego życia. Pomimo braku środków finansowych, niepowodzeń i oporu ze strony środowiska medycznego, nigdy się nie poddał.Po przejściu na emeryturę, w 1971 r., nadal pracował nad swoim preparatem w utworzonej specjalnie dla niego Pracowni Biologii i Biochemii Torfu Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Wraz ze współpracownikami i grupą studentów jeździł na bagna, badając tysiące hektarów torfowisk. Pod jego kierunkiem przebadano bagna i torfowiska w dolinie Biebrzy, na Mazurach i na Lubelszczyźnie. Opracował klasyfikację torfów w Polsce i Europie Środkowej.

Czytaj artykuł Anny Łokietek-Stelmach *Profesor Stanisław Tołpa (1901-1996). Człowiek niezwykły* na portalu przystanekhistoria.pl

Poprzedni Strona
Następny Strona

Archiwum IPN, Nauka

Artykuł

Stanisław Tołpa, zdjęcie z akt paszportowych, 1972 r. (fot. z zasobu IPN)